

آیین‌نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

ماده ۱:

به منظور تامین مشارکت کارگران و کارفرمایان و نظارت بر حسن اجرای مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار، صیانت نیروی انسانی و منابع مادی کشور در کارگاه‌های مشمول و همچنین پیشگیری از حوادث و بیماری‌های ناشی از کار، حفظ و ارتقاء سلامتی کارگران و سالم سازی محیط های کار، تشکیل کمیته‌های حفاظت فنی و بهداشت کار با رعایت ضوابط و مقررات مندرج در این آیین نامه در کارگاه‌های کشور الزامی است.

ماده ۲:

کارگاه‌هایی که دارای ۲۵ نفر کارگر باشند، کارفرما مکلف است کمیته‌ای به نام کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در کارگاه با اعضای ذیل تشکیل دهد:

۱- کارفرما یا نماینده تام‌الاختیار او.

۲- نماینده شورای اسلامی کار یا نماینده کارگران کارگاه

۳- مدیر فنی و در صورت نبودن او یکی از سر استادکاران کارگاه.

۴- مسئول حفاظت فنی

۵- مسئول بهداشت حرفه‌ای.

تبصره ۱:

مسئول حفاظت فنی می‌بایستی ترجیحاً از فارغ‌التحصیلان رشته حفاظت فنی و ایمنی کار باشد.

تبصره ۲:

مسئول بهداشت حرفه‌ای می‌بایستی ترجیحاً فارغ‌التحصیل بهداشت حرفه‌ای یا پزشک عمومی مورد تأیید مرکز بهداشت شهرستان باشد.

تبصره ۳:

اعضاء کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار با هزینه کارفرما بایستی در برنامه‌های آموزشی و بازآموزی مربوط به حفاظت فنی و بهداشت کار که توسط ارگان‌های ذیربط برگزار می‌گردد شرکت نمایند.

تبصره ۴:

در کارگاه‌هایی که بین ۲۵ تا ۱۰۰ نفر کارگر داشته باشند در صورتی که یک یا دو نفر از اعضاء کمیته در کارگاه حضور نداشته باشند جلسه کمیته با حداقل سه نفر از افراد مذکور تشکیل می‌گردد مشروط بر آن که در این کمیته مسئول حفاظت فنی یا مسئول بهداشت حرفه‌ای حضور داشته باشد.

ماده ۳:

در کارگاه‌هایی که کمتر از ۲۵ نفر کارگر دارند و نوع کار آن‌ها ایجاب نماید با نظر مشترک و هماهنگ بازرس کار و کارشناس بهداشت حرفه‌ای محل، کارفرما مکلف به تشکیل کمیته مذکور خواهد بود.
تبصره ۱:

در این گونه کارگاه‌ها کمیته مذکور با سه نفر از اعضاء به شرح ذیل تشکیل می‌گردد:

۱- کارفرما یا نماینده تام‌الاختیار وی.

۲- نماینده شورای اسلامی کار یا نماینده کارگران کارگاه.

۳- مسئول حفاظت فنی و بهداشت حرفه‌ای.

تبصره ۲:

صلاحیت مسئول حفاظت فنی و بهداشت حرفه‌ای برای اینگونه کارگاه‌ها باید به تأیید اداره کار و مرکز بهداشت محل برسد.

تبصره ۳:

در کلیه کارگاه‌هایی که کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار با سه نفر تشکیل می‌گردد مسئول حفاظت فنی و بهداشت حرفه‌ای می‌تواند یک نفر باشد. مشروط بر آن که پس از آموزش‌های لازم که با هزینه کارفرما توسط مرکز بهداشت و یا اداره کل محل حسب مورد تشکیل می‌گردد شرکت نموده و گواهی نامه لازمه را دریافت نماید.

ماده ۴:

جلسات کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار باید لااقل هر ماه یک بار تشکیل گردد و در اولین جلسه خود نسبت به انتخاب یک نفر دبیر از میان اعضاء کمیته اقدام نمایند. تعیین زمان تشکیل جلسات و تنظیم صورتجلسات کمیته به عهده دبیر جلسه خواهد بود.

تبصره ۱:

در مواقع ضروری یا زودتر از موعد با پیشنهاد مدیر کارخانه یا مسئول حفاظت فنی و یا مسئول بهداشت حرفه‌ای کمیته تشکیل خواهد شد.

تبصره ۳:

کارفرما مکلف است یک نسخه از تصمیمات کمیته مذکور و همچنین صورتجلسات تنظیم شده را به اداره کار و مرکز بهداشت مربوطه ارسال نماید.

ماده ۵:

وظایف کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار به شرح ذیل است:

- ۱- طرح مسایل و مشکلات حفاظتی و بهداشتی در جلسات کمیته و ارائه پیشنهادات لازم به کارفرما جهت رفع نواقص و سالم سازی محیط کار.
- ۲- انعکاس کلیه ایرادات و نواقص حفاظتی و بهداشتی و پیشنهادات لازم جهت رفع آن ها به کارفرمای کارگاه.
- ۳- همکاری و تشریک مساعی با کارشناسان بهداشت حرفه‌ای و بازرسان کار جهت اجرای مقررات حفاظتی و بهداشت کار.
- ۴- توجیه و آشنا سازی کارگران نسبت به رعایت مقررات و موازین بهداشتی و حفاظتی در محیط کار.
- ۵- همکاری با کارفرما در تهیه دستورالعمل‌های لازم برای انجام کار مطمئن، سالم و بدون خطر و همچنین استفاده صحیح از لوازم و تجهیزات بهداشتی و حفاظتی در محیط کار.
- ۶- پیشنهاد به کارفرما جهت تشویق کارگرانی که در امر حفاظت فنی و بهداشت حفاظتی و بهداشت کار علاقه و جدیت دارند.
- ۷- پیگیری لازم به منظور تهیه و ارسال صورتجلسات کمیته و همچنین فرم‌های مربوط به حوادث ناشی از کار و بیماری‌های ناشی از کار به ارگان‌های ذیربط.
- ۸- پیگیری لازم در انجام معاینات قبل از استخدام و معاینات ادواری به منظور پیشگیری از ابتلاء کارگران به بیماری‌های ناشی از کار و ارائه نتایج حاصله به مراکز بهداشت مربوطه.
- ۹- اعلام موارد مشکوک به بیماری‌های حرفه‌ای از طریق کارفرما به مراکز بهداشت مربوطه و همکاری در تعیین شغل مناسب برای کارگرانی که به تشخیص شورای پزشکی به بیماری‌های حرفه‌ای مبتلاء شده و یا در معرض ابتلاء آن ها قرار دارند (موضوع تبصره ۱ ماده ۹۲ قانون کار).
- ۱۰- جمع آوری آمار و اطلاعات مربوطه از نقطه نظر مسایل حفاظتی و بهداشتی و تنظیم و تکمیل فرم صورت نواقص موجود در کارگاه.
- ۱۱- بازدید و معاینه ابزار کار و وسایل حفاظتی و بهداشتی در محیط کار و نظارت بر حسن استفاده از آن ها.
- ۱۲- ثبت آمار حوادث و بیماری‌های ناشی از کار کارگران و تعیین ضریب تکرار و ضریب شدت سالانه حوادث.
- ۱۳- نظارت بر ترسیم نمودار میزان حوادث و بیماری‌های حرفه‌ای و همچنین نصب پوستره‌های آموزشی بهداشتی و حفاظتی در محیط کار.
- ۱۴- اعلام کانون‌های ایجاد خطرات حفاظتی و بهداشتی در کارگاه.
- ۱۵- نظارت بر نظم و ترتیب و آرایش مواد اولیه و محصولات و استقرار ماشین آلات و ابزار کار به نحو صحیح و ایمن و همچنین تطابق صحیح کار و کارگر در محیط کار.

۱۶ - تعیین خط مشی روشن و منطبق با موازین حفاظتی و بهداشتی برحسب شرایط اختصاصی هر کارگاه جهت حفظ و ارتقاء سطح بهداشت و ایمنی محیط کار و پیشگیری از ایجاد حوادث احتمالی و بیماری‌های شغلی.

۱۷ - تهیه و تصویب و صدور دستورالعمل‌های اجرایی حفاظتی و بهداشتی جهت اعمال در داخل کارگاه در مورد پیشگیری از ایجاد عوارض و بیماری‌های ناشی از عوامل فیزیکی، شیمیایی، ارگونومیک، بیولوژیکی و روانی محیط کار.

ماده ۶:

وجود کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار و مسئولین حفاظت و بهداشت حرفه‌ای در کارگاه به هیچ وجه رفع مسئولیت‌های قانونی کارفرما در قبال مقررات وضع شده نخواهد بود.

ماده ۷:

این آیین‌نامه در ۷ ماده و ۱۰ تبصره به استناد ماده ۹۳ قانون کار جمهوری اسلامی ایران توسط وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه شده و در تاریخ ۷۴/۴/۱۱ به تصویب وزرای کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید.

دستورالعمل اجرایی آیین‌نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

۱- با توجه به تبصره ۲ ماده ۲ آیین‌نامه:

در کارگاه‌هایی که بیش از ۱۰۰ نفر کارگر دارند تعیین مسئول بهداشت حرفه ای منوط به دارا بودن مدرک کاردانی یا کارشناسی بهداشت حرفه ای و یا پزشک با دارا بودن دوره بازآموزی طب کار در دو سال اخیر می باشد.

۲- با توجه به تبصره ۴ ماده ۲ آئین نامه:

در کارگاه‌هایی که بین ۲۵ تا ۱۰۰ نفر کارگر دارند در صورتی که مسئول بهداشت حرفه ای کاردان یا کارشناس بهداشت حرفه ای و یا پزشک با دارا بودن مدرک دوره بازآموزی طب کار در دو سال اخیر نباشد. فرد انتخاب شده باید یکی از مدیران بوده و حتماً دوره آموزشی به شرح ذیل را با هزینه کارفرما طی نموده و گواهی لازم را از مرکز بهداشت استان مربوطه اخذ نماید.

الف) کارگاه‌هایی که بین ۲۵ تا ۵۰ نفر کارگر دارند مدت آموزش ۱/۵ ماه خواهد بود.

ب) کارگاه‌هایی که بین ۲۵ تا ۵۰ نفر کارگر دارند مدت آموزش ۱/۵ ماه خواهد بود.

۳- با توجه به ماده ۳ آئین نامه:

در کارگاه‌هایی که کمتر از ۲۵ نفر کارگر دارند و مشمول آئین نامه کارهای سخت و زیان آور هستند ضمن هماهنگی با بازرسین ادارات کار و امور اجتماعی استان ها حتماً باید کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار تشکیل گردد.

۴- با توجه به تبصره ۳ ماده ۳ آئین نامه:

در کارگاه‌هایی که کمتر از ۲۵ نفر دارند و مسئول حفاظت فنی و بهداشت حرفه ای یک نفر می باشد صلاحیت فرد مذکور باید ابتدا توسط اداره کار و امور اجتماعی استان مربوطه مورد تأیید قرار گرفته و در صورت تأیید فرد مزبور توسط مرکز بهداشت و گذراندن دوره آموزشی یک ماهه با هزینه کارفرما می تواند به عنوان مسئول حفاظت فنی و بهداشت حرفه ای عمل نماید.

۵- شرایط تشکیل دوره های آموزشی به شرح ذیل اعلام می گردد:

الف) تعداد افراد شرکت کننده در دوره آموزشی حداقل ۱۰ و حداکثر ۲۰ نفر باشد.

ب) حدود هزینه روزانه هر نفر شرکت کننده در کلاس که باید از کارفرما اخذ گردد مبلغ ۵۰۰۰ ریال برآورد می گردد که صرفاً شامل هزینه چاپ و تکثیر جزوات آموزشی و حق التدریس مدرسین می باشد. بدیهی است هزینه اعلام شده به صورت تقریب بوده و با برآورد منطقی و در نظر گرفتن شرایط هر استان با توافقی که با کارفرمایان به عمل می آید می تواند تغییر نماید.

ج) هزینه محل اقامت و صرف غذا نیز به عهده کارفرمای مربوطه بوده که رأساً توسط نامبرده در اختیار شرکت کننده در کلاس طبق مقررات مربوطه قرار خواهد گرفت.

د) با توجه به این که ممکن است گروهی از مدیران فنی و مسئولین کارخانه یا کارگاه در دوره های آموزشی

شرکت نمایند توصیه می شود که ضمن توافق با مقامات آموزشی دانشگاه ها و دانشکده های علوم پزشکی کلاس ها حتی الامکان در محل های آموزشی تشکیل گردد.

ه) بدیهی است عنوان دروسی که باید تدریس گردد، مدت مورد نیاز برای آموزش و شرایط تحصیلی مدرسین متعاقباً اعلام خواهد شد.